

รายวิชาประวัติศาสตร์

รหัสวิชา สด๖๑๐๒

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ครูผู้สอน ครูภากร อุปการแก้ว

ครูอาทิตย์ ศรีรุ่ง

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. ออกพระนามพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระราชสมัญญาได้ถูกต้อง
๒. ยกตัวอย่างพระราชกรณียกิจพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่สำคัญได้
๓. น้อมนำพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มาปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้

ตราพระมหาพิชัยมงกุฏ

ที่มาของภาพ : วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี

สื่อวีดิทัศน์นี้ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณสื่อวีดิทัศน์

ประวัติศาสตร์ชาติไทยและสถาบันพระมหากษัตริย์

ตอน : รักษาเอกราชจากภัยคุกคามตะวันตก

เผยแพร่โดย : มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

เผยแพร่วันที่ ๑๔ ธ.ค. ๒๕๖๔

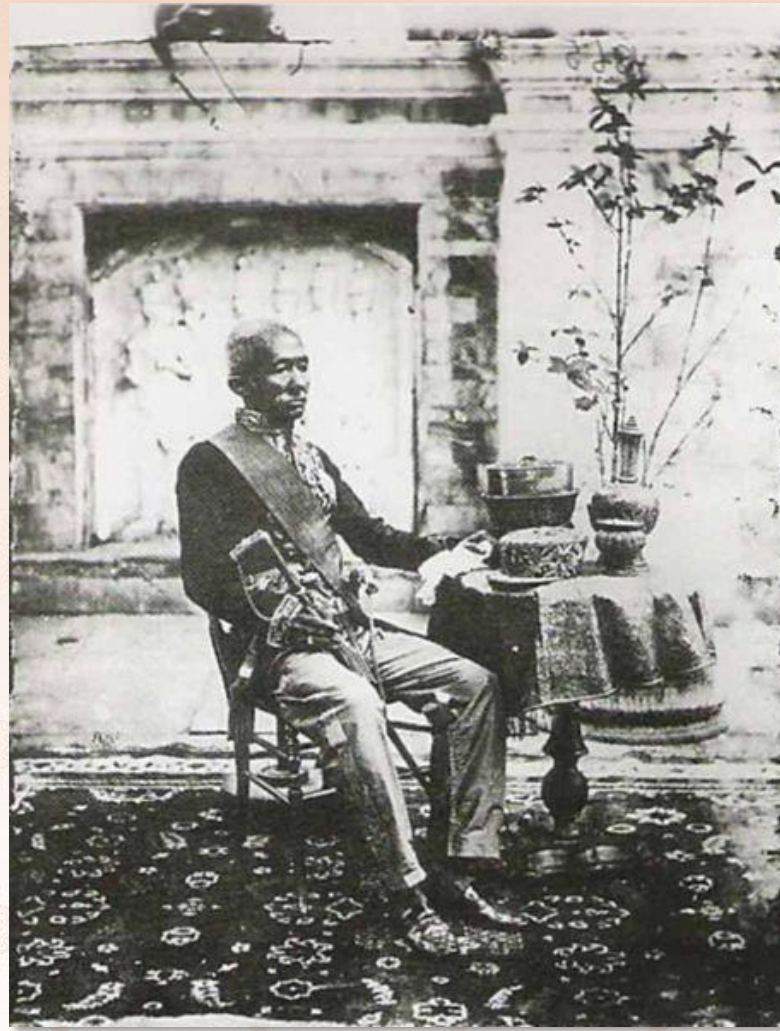
พระบาทสมเด็จพระ

พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ที่มาของภาพ : วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี

ที่มาของภาพ : วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี

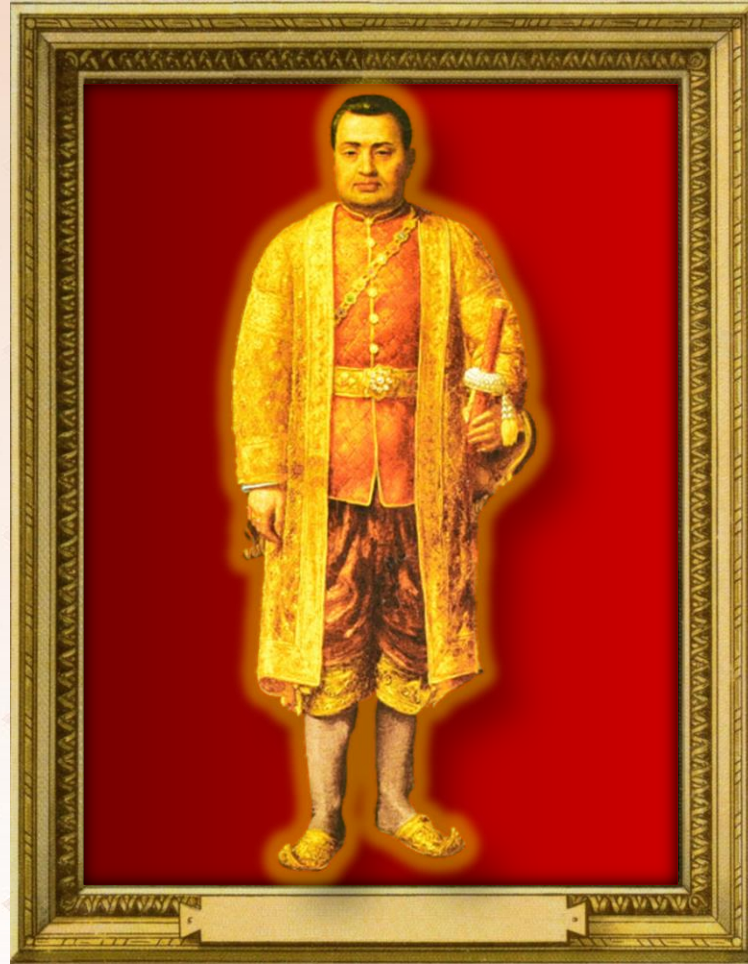
ที่มาของภาพ : วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี

พระบรมสาทิสลักษณ์ สู พระบรมฉายาลักษณ์ ด้วยเทคโนโลยีการถ่ายภาพ

พระบรมสาทิสลักษณ์
พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

รัชกาลที่ ๒

พระบรมสาทิสลักษณ์
พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

รัชกาลที่ ๓

พระบรมสาทิสลักษณ์
พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

รัชกาลที่ ๔

พงศาวลี : พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระราชบิดา :

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

พระราชมารดา :

สมเด็จพระศรีสุริเยนทราบรมราชินี

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระราชโอรส : สมเด็จเจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ (พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว)

พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดี
ศรีสินทรมหามงกุฎ พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
พระสยามเทวมหามงกุฎวิทยมหาราช

สมัยปฏิรูปประเทศ

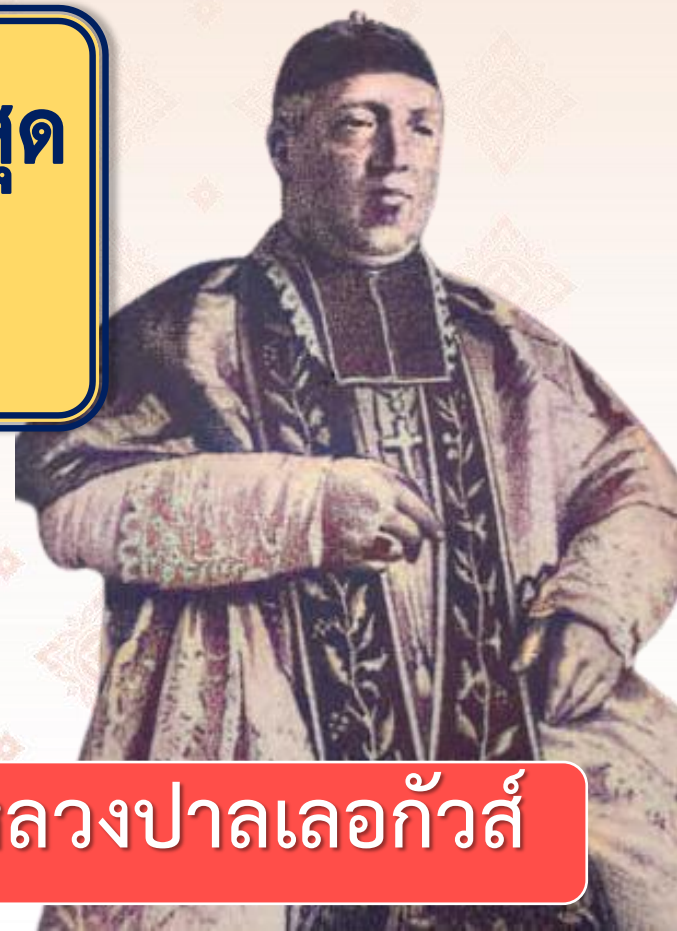

พระมหากษัตริย์เป็นผู้นำความเปลี่ยนแปลงมาสู่
แผ่นดินสยาม แบบอย่างธรรมเนียมที่เคย
มีมาก่อนในอดีตก็ทรงปรับปรุงแก้ไขให้ทันสมัยขึ้น

“King Mongkut”

“พระมหากษัตริย์เอเชียที่ทันสมัยที่สุด
ที่**ร้**สและเขียนภาษาอังกฤษได้”

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

บาทหลวงปาลเลอกัวส์

คำถามชวนคิด

เหตุใดรัชกาลที่ ๕

จึงมีความสนใจภาษาอังกฤษ

พระราชกรณียกิจที่สำคัญของ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ด้านการปกครอง

ด้านเศรษฐกิจ

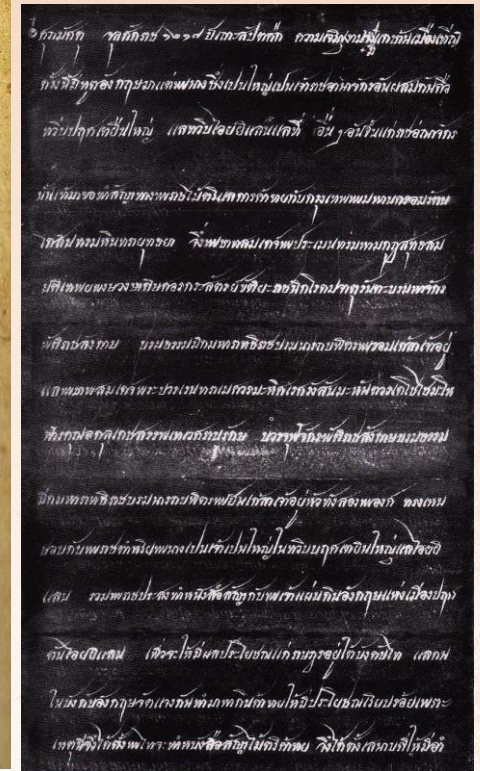
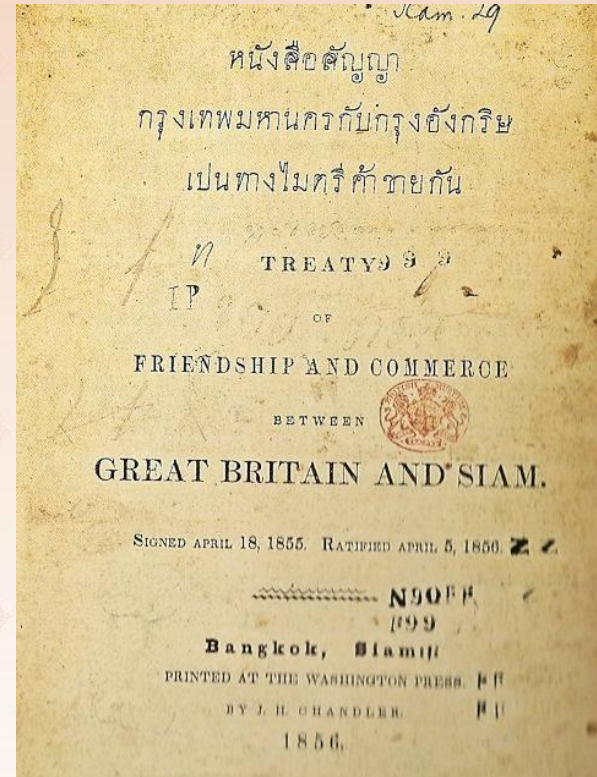
ด้านสังคมวัฒนธรรม

ด้านการปกครอง

เซอร์จอห์น เบาว์ริง
ราชทูตอังกฤษ

ที่มาของภาพ : วิกิพีเดีย สารานุกรมเสรี

หนังสือสัญญาทางพระราชไมตรี
ประเทศอังกฤษและประเทศสยาม

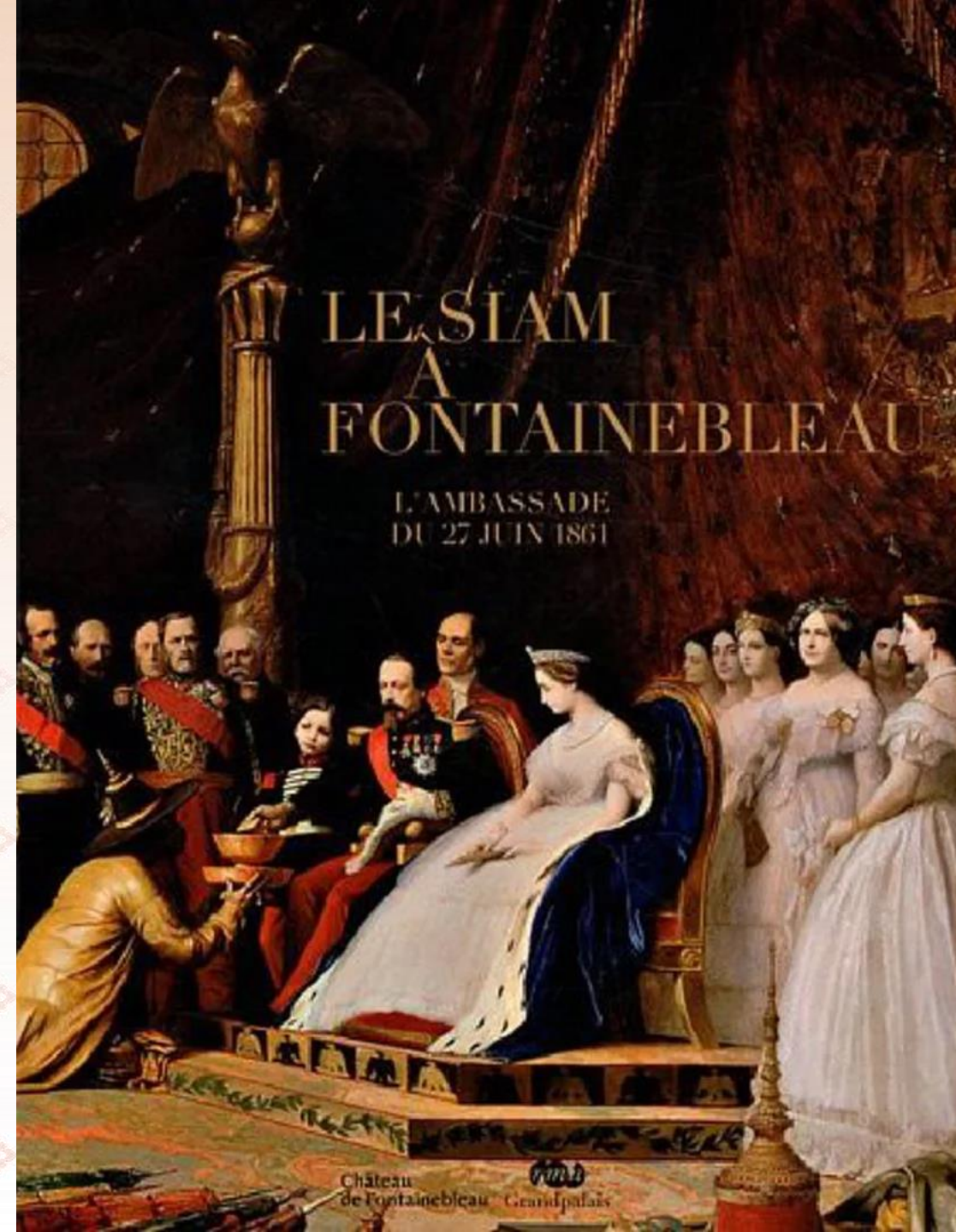
ทรงทำสนธิสัญญาเบาว์ริง

ด้านการปกครอง

ที่มาของภาพ : <https://www.tnews.co.th>

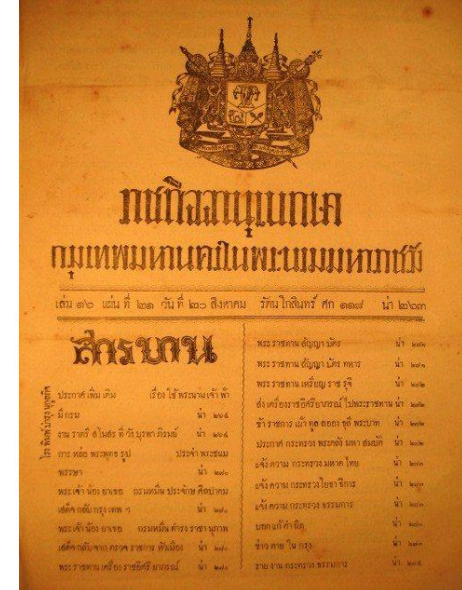
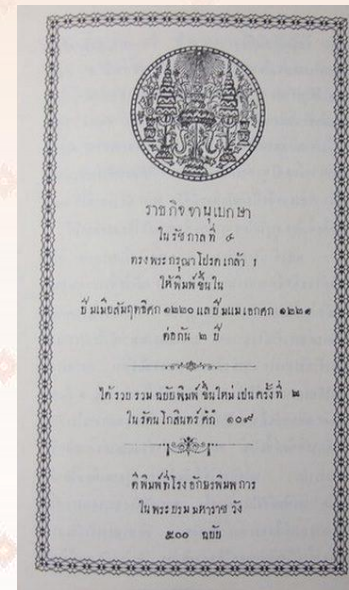
ทรงส่งคณะทูตไปฝรั่งเศส

ด้านการปกครอง

“ราชกิจจานุเบกษา” สิ่งพิมพ์แรกของไทย โดยคนไทย

วัตถุประสงค์ “เพื่อให้รู้ทั่วกัน มิให้
เล่าลือ ใดๆ ไปต่าง ใดๆ ขาด ใดๆ เกิน ใดๆ
เป็นเหตุให้เสียราชการและเสีย
พระเกียรติยศแผ่นดินได้”

ที่มาของภาพ : https://www.matichonweekly.com/hot-news/article_28159

ทรงออกกราชกิจจานุเบกษา

ด้านเศรษฐกิจ

ภาพถ่ายเก่า ถนนเจริญกรุง

ที่มาของภาพ : https://www.silpa-mag.com/history/article_27564

ภาพถ่ายใหม่ ถนนเจริญกรุง

ที่มาของภาพ : วิกีพีเดีย สารานุกรมเสรี

การสร้างถนนเจริญกรุง

ด้านเศรษฐกิจ

โรงกระสาปน์สิทธิการ

ปัจจุบันคือกรมธรรมาธิการ

ที่มาของภาพ : กองกษาปณ์

ตั้งโรงกษาปณ์แห่งแรกของไทย

ด้านเศรษฐกิจ

ธนบัตรของไทยในอดีต
ภาพซ้ายบนสุดคือ
อัฐกระดาษ หรือหมาย

ที่มาของภาพ : หนังสือ สิ่งพิมพ์สยาม โดย เอนก นาวิกมูล

โปรดให้ใช้หมายแทนเงินตรา

ด้านสังคมวัฒนธรรม

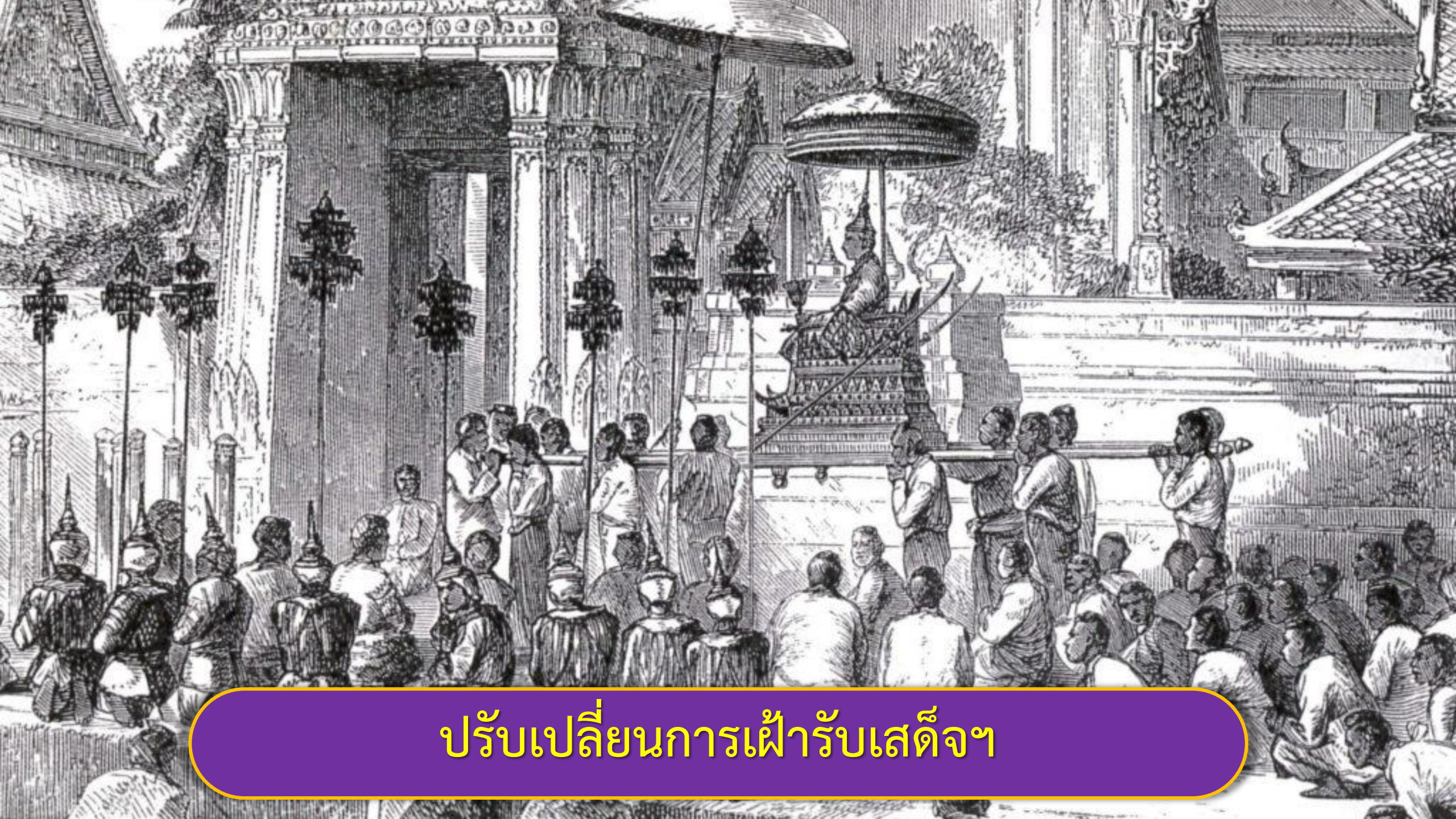

ข้าราชการสยามผู้ใหญ่น้อยล้วนไม่สวมเสื้อผ้า

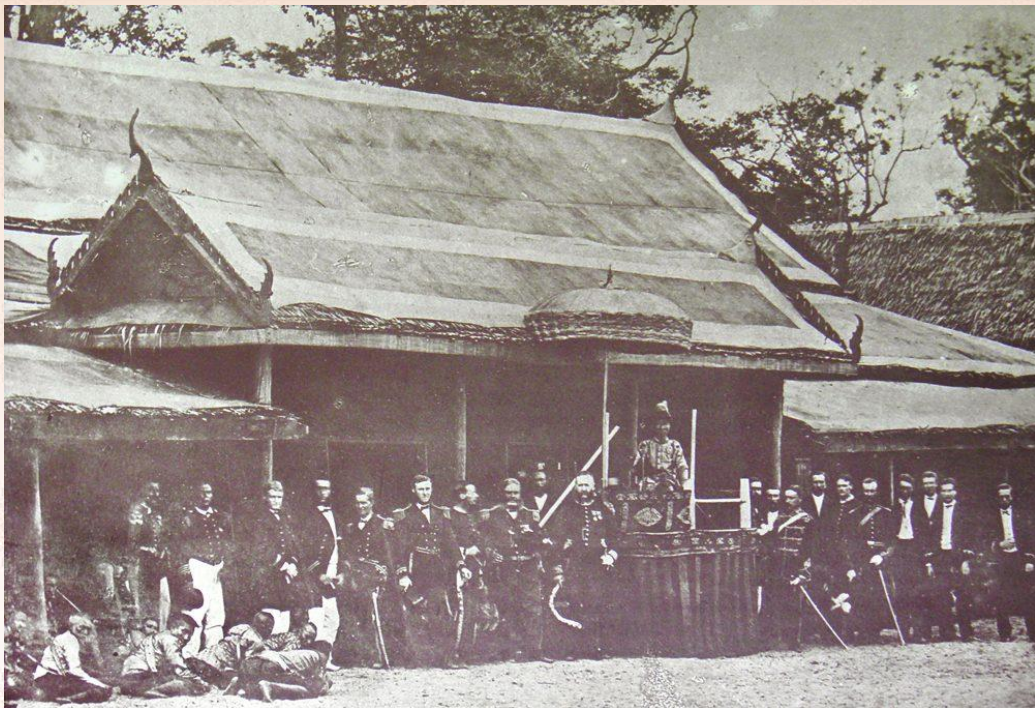
ให้ข้าราชการสยามสวมเสื้อเข้าเฝ้าเป็นครั้งแรก

ให้ขุนนางสวมเสื้อ

ปรับเปลี่ยนการเฝ้ารับเสด็จฯ

ด้านสังคมวัฒนธรรม

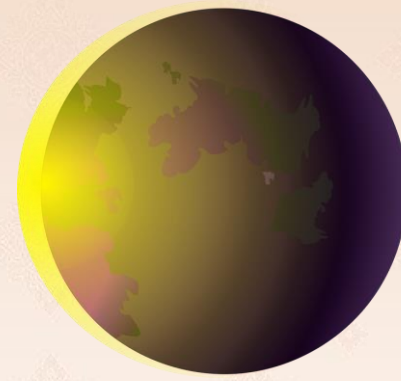

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ประทับ ณ หน้าพลับพลาที่ประทับ
โปรดให้ฉายพระรูปกับคณะแขกเมือง ณ ค่ายหลวงบ้านหว้ากอ

ทรงคำนวณการเกิดสุริยุปราคา ล่วงหน้าถึง ๒ ปี

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
พ.ศ. ๒๓๙๙ - ๒๔๑๑
King Mongkut (Rama IV)
1851 - 1868 A.D.

King of Siam's Eclipse

นักวิชาการไทย ยกย่องพระองค์ให้เป็น
บิดาแห่งวิทยาศาสตร์ไทย

พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
รัชกาลที่ ๔ อุทยานราชภักดี

พระบาทสมเด็จพระ
พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว

ได้ถวายพระราชสมัญญาพระบาทสมเด็จพระ
พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวว่า...

“พระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดี
ศรีสินทรมหามงกุฎ พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
พระสยามเทวมหามงกุฎวิทยมหาราช”

“ครั้งหนึ่งสยามเคยมี
พระเจ้าแผ่นดินสองพระองค์
ในคราเดียวกัน”

พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว

รู้ไว้ใช่ว่าใส่บ่าแบกหาม

ชั้นปฏิบัติ

สรุปความรู้จากการศึกษาจาก

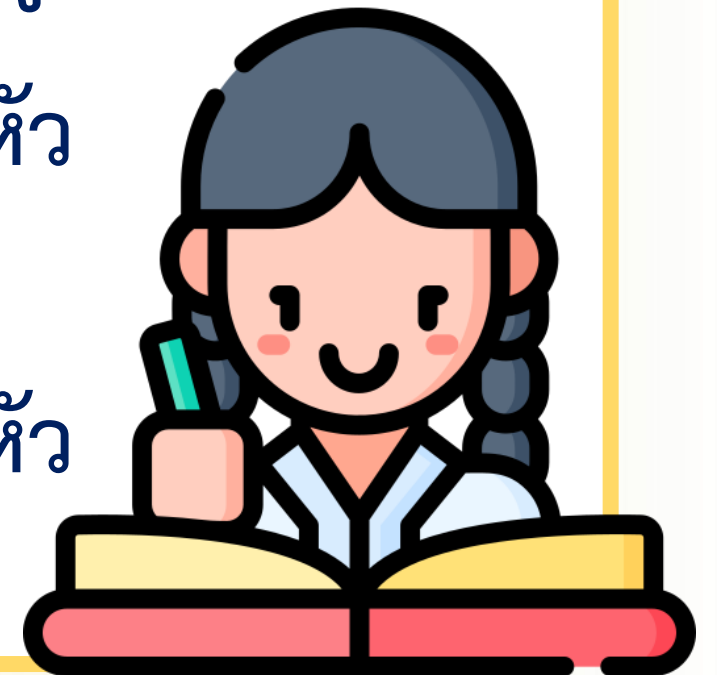
สื่อ powerpoint

เรื่อง : พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ใบงานที่ ๑

เรื่อง : พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

คำชี้แจง

คำชี้แจงกิจกรรมนักเรียน

- นักเรียนศึกษาสื่อ powerpoint เรื่อง : พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
- นักเรียนทำใบงานที่ ๑ เรื่อง : พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

คำชี้แจงกิจกรรมครูปลายทาง

- ครูแจกใบงานให้นักเรียนศึกษาและลงมือทำ
- ครูอ่านคำสั่งในใบงาน
- ครูเดินดูและให้ความช่วยเหลือตามความเหมาะสม

ใบงานที่ ๑ เรื่อง พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง รัตนโกสินทร์สมัยใหม่ (ยุคปฏิรูปบ้านเมือง)
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑ เรื่อง พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
รายวิชาประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๑๖๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

รู้ไว้ใช่ว่า...

พระบรมฉายาลักษณ์
รัชกาลที่ ๔
เมืองไทยมีกล้องถ่ายรูป
เข้ามาแล้ว!

พระราชลัญจกรของพระองค์
เป็นตรามงกุฏ

และยังได้อัญเชิญไปเป็นตรา
มหาวิทยาลัยในพระนามของ
พระองค์ ถึง ๓ แห่ง!

พระบาทสมเด็จพระปิ่นเกล้าเจ้าอยู่หัว

พระอนุชาแท้ ๆ และเป็นวังหน้าของรัชกาล
ที่ ๔ ที่ได้รับการยกย่องเป็นพิเศษยิ่งกว่า
สมเด็จพระบรมราชเจ้าพระองค์อื่น

ทรงพระปรีชาในกิจการทหารเรือ
และกิจการทหารปืนใหญ่มาก

ก่อนจะครองราชย์
ผนวชเป็นพระภิกษุ
ทรงพระนามว่า
พระภิกษุเจ้าฟ้ามงกุฏ
หรือ “วชิรญาณภิกษุ”

ทรงเป็นมิตรสหายกับ
บาทหลวงปาลเลอกัวส์
รัชกาลที่ ๔ จึงเป็นภักดี
องค์แรกในเอเชียที่ตรัสและ
เขียนภาษาอังกฤษได้!!
สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ
กรมขุนพิริยประสาธน์

ต่อมา คือ รัชกาลที่ ๕
ทรงได้รับการศึกษาความรู
สมัยใหม่และศาสตร์แห่งการ
ปกครองจากรัชกาลที่ ๔ ด้วย
พระองค์เอง

ทรงคำนวณการเกิดสุริยุปราคาล่วงหน้า ๒ ปี ได้เสด็จพระราชดำเนินไป
ทอดพระเนตรสุริยุปราคาครั้งนั้น ณ ตำบลหว้ากอ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
แต่นั้นเป็นการเดินทางครั้งสุดท้ายของพระองค์ ก่อนจะเสด็จสวรรคต

นักดาราศาสตร์เรียกสุริยุปราคาครั้งนั้นว่า King of Siam's Eclipse

นักวิชาการไทยยกย่องพระองค์ให้เป็น บิดาแห่งวิทยาศาสตร์ไทย

ด้วยผลแห่งพระราชกรณียกิจ ในปัจจุบันจึงมีการสร้างพระบรมราชานุสาวรีย์
ไว้ที่อุทยานราชภักดิ์ พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ถวาย
ราชสมัญญาว่า “สมเด็จพระสยามเทวมหามกุฏวิทยมหาราช”

(สม - เด็ด - พระ - สะ - หยาม - เท - วะ - มะ - หา - มะ - กุฏ - วิต - ทะ - ยะ - มะ - หา - ราช)

อย่าสับสนกับพระสยามเทวาริราช เทวตาแห่งประเทศสยาม

ใบงานที่ ๑

พระบาทสมเด็จพระ พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ตอนที่ ๑

ตอนที่ ๒ : จงยกตัวอย่างพระราชกรณียกิจสำคัญของรัชกาลที่ ๔ ลงในตารางให้ครบทุกด้าน

ที่	ด้านการเมือง	ด้านเศรษฐกิจ	ด้านสังคม
๑			
๒			
๓			

ตอนที่ ๓ จงวิเคราะห์พระราชอัธยาศัยของรัชกาลที่ ๔ จากพระบรมราโชวาทที่กำหนดให้

แต่แผ่นดินก่อนมา พวกข้าฯ ยังไม่ได้เป็นใหญ่ในราชการแผ่นดิน ... เห็นว่าอายุตัวยังหนุ่มอยู่จะไปได้นานถึงคิดอ่านรำเรียนหนังสือและภาษาอังกฤษ รู้มาแต่ก่อนยังไม่ได้ว่าราชการแผ่นดินเพราะไว้ใจว่าภาษาที่รู้จะเป็นที่พึ่งค้ำค้ำตัวเองได้อย่างหนึ่ง ไม่รู้ว่าจะอย่างไรต่ออย่างไร จะอยู่ที่นี้หรือจะนำไปข้างไหน ภาษากว้างดีกว่าภาษาแคบ	รัชกาลที่ ๔ ทรงคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับการเรียนภาษาต่างประเทศ
สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ ... จะขอส่งสอนผู้บุตรไว้ว่า ... อย่าสุบผืนและอย่าเล่นผู้หญิงที่ชั่ว ... มีผู้มีเถิด แต่อย่าให้ปกกลอกเอาทรัพย์สินของเจ้าไปได้นัก จงรักษาทุนของพ่อไว้ไว้นี้เป็นเกียรติยศชั่วลูกชั่วหลาน เอาแต่กำไรใช้สอย เจ้าจงอย่าเล่นเบี้ยเล่นโปเล่นห่วยเลยเป็นอันขาด และอย่าทำสุ่ยสุ้ยสุ่ยร่ายใช้เงินทองง่ายไม่คิดหน้าคิดหลัง จงคิดอ่านทำมาหากินตรึตรองให้ดี อย่าให้นักเลงคนโกงมันหลอกลวงได้ จะเสียทรัพย์ด้วยอายุเขาด้วย	รัชกาลที่ ๔ ทรงสั่งสอนพระราชโอรสธิดาให้ประพฤติปฏิบัติตัวอย่างไร
อย่าฟังหนังสือเล็กๆ น้อยๆ ของคนหูเบาๆ... เพราะฉะนั้น... พระราชทานช่องโอกาส... ให้เขียนเป็นเรื่องราวกราบทูลพระกรุณาว่าได้ฟังมาดังนี้ๆ การนั้นจะจริงหรือไม่จริงประการใดจะใคร่ทราบเกล้าฯ ... ก็จะมีพระราชทานคำตอบสำแดงการที่แท้ที่จริงให้สิ้นสงสัย ... ถ้าความเรื่องนั้นเล่างูกันแตกตื่นเป็นความใหญ่โตมาก ควรจะให้มีความประกาศให้ทราบทั่วกัน ก็จะทำให้เป็นคำประกาศดีพิมพ์แจกให้ทราบทั่วกัน	รัชกาลที่ ๔ ทรงจัดการปัญหาเรื่องข่าวปลอม (Fake news) อย่างไร

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

ใบงานที่ ๑

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ตอนที่ ๒ - ๓

สรุปบทเรียน

“พระบาทสมเด็จพระ

พระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว”

เฉลย

ใบงานที่ ๑ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนตอบคำถามดังต่อไปนี้

๑

พระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ถวายพระราชสมัญญารัชมงคลที่ ๔ ว่า

“สมเด็จพระสยามเทวมหามกุฏวิทยมหาราช”

.....
(สม – เต็ด – พระ – สะ – หยาม – เท – วะ – มะ – หา –

.....
มะ – กุด – วิด – ทะ – ยะ – มะ – หา – ราด)
.....

เฉลย

ใบงานที่ ๑ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ตอนที่ ๒ : จงยกตัวอย่างพระราชกรณียกิจสำคัญของรัชกาลที่ ๔ ลงในตารางให้ครบทุกด้าน

ที่	ด้านการปกครอง	ด้านเศรษฐกิจ	ด้านสังคม
๑	ทรงทำสนธิสัญญาเบาว์ริง	การสร้างถนนเจริญกรุง	ทรงคำนวณการเกิดสุริยุปราคา
๒	ทรงส่งคณะทูตไปฝรั่งเศส	ตั้งโรงพยาบาลแห่งแรกของไทย	ให้ขุนนางสวมเสื้อ
๓	ทรงออกราชกิจจานุเบกษา	โปรดให้ใช้หมยแทนเงินตรา	ให้มีการสอนภาษา ในพระบรมมหาราชวัง

เฉลย

ใบงานที่ ๑ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ตอนที่ ๓ จงวิเคราะห์พระราชอัธยาศัยของรัชกาลที่ ๔ จากพระบรมราโชวาทที่กำหนดให้

แต่แผ่นดินก่อนมา พวกข้า ๆ ยังไม่ได้เป็นใหญ่ใน
ราชการแผ่นดิน ...เห็นว่าอายุตัวยังหนุ่มอยู่จะอยู่
ไปได้นานถึงคิดอ่านรำเรียนหนังสือและ
ภาษาอังกฤษ รู้มาแต่ก่อนยังไม่ได้ว่าราชการ
แผ่นดินเพราะไว้วางใจว่าภาษาที่รู้จะเป็นที่พึ่งคุ้มแต่
ตัวเองได้อย่างหนึ่ง ไม่รู้ว่าอย่างไรต่ออย่างไร
จะอยู่ที่นี้หรือนำไปข้างไหน ภาษากว้างดีกว่า
ภาษาแคบ

รัชกาลที่ ๔ ทรงคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับ
การเรียนภาษาต่างประเทศ

.....
ภาษากว้างดีกว่าภาษาแคบ รู้ภาษาย่อมดี
.....
กว่าไม่รู้เลย รู้หลายภาษาดีกว่ารู้ภาษาเดียว
.....
เราจึงควรเรียนภาษาอังกฤษให้แตกฉาน
.....

เฉลย

ใบงานที่ ๑ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ตอนที่ ๓ จงวิเคราะห์พระราชอัธยาศัยของรัชกาลที่ ๔ จากพระบรมราโชวาทที่กำหนดให้

สมเด็จพระปรมณทรมหามกุฏ ... จะขอสั่งสอนผู้
บุตรไว้ว่า ... อย่าสูบฝิ่นและอย่าเล่นผู้หญิงที่ชั่ว ...
มีผิวมีเถิด แต่อย่าให้ปกลกเอาทรัพย์ของเจ้าไป
ได้นัก จงรักษาทุนของพ่อให้ไว้เป็นเกียรติยศชั่ว
ลูกชั่วหลาน เอาแต่กำไรใช้สอย เจ้าจงอย่าเล่นเบี้ย
เล่นโปเล่นห่วยเลยเป็นอันตราย และอย่าทำสุ่ย
ร่วยสุ่ยร้ายใช้เงินทองง่ายไม่คิดหน้าคิดหลัง จงคิด
อ่านทำมาหากินตริตrongให้ดี อย่าให้นักเลงคนโกง
มันหลอกลวงได้ จะเสียทรัพย์ด้วยอายุเขาด้วย

รัชกาลที่ ๔ ทรงสั่งสอนพระราชโอรสธิดา
ให้ประพฤติปฏิบัติตัวอย่างไร

.....
ควรหลีกเลี่ยงอบายมุข ทั้งการพนัน
.....
การใช้เงินฟุ่มเฟือย คบเพื่อนไม่ดี ฯลฯ
.....
.....

เฉลย

ใบงานที่ ๑ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ตอนที่ ๓ จงวิเคราะห์พระราชอัธยาศัยของรัชกาลที่ ๔ จากพระบรมราโชวาทที่กำหนดให้

อย่าฟังหนังสือเล็ก ๆ น้อย ๆ ของคนหูเบา ๆ...
เพราะฉะนั้น...พระราชทานช่องโอกาส... ให้เขียน
เป็นเรื่องราวกราบทูลพระกรุณาว่าได้ฟังมาดังนี้ ๆ
การนั้นจะจริงหรือไม่จริงประการใดจะใคร่ทราบ
เกล้า ๆ ... ก็จะมี...พระราชทานคำตอบสำแดงการที่
แท้ที่จริงให้สิ้นสงสัย ... ถ้าความเรื่องนั้นเล่าปากกัน
แต่กตัญญูเป็นความใหญ่โตมาก ควรจะให้มีความ
ประกาศให้ทราบทั่วกัน ก็จะทำเป็นคำประกาศ
ตีพิมพ์แจกให้ทราบทั่วกัน

รัชกาลที่ ๔ ทรงจัดการปัญหา

เรื่องข่าวปลอม (Fake news) อย่างไร

ทรงทำให้ข้อมูลมีความโปร่งใส

ทุกคนจึงเกิดความกระจ่างขึ้น

สรุปบทเรียน

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นพระมหากษัตริย์พระองค์แรกของสมัยปฏิรูปประเทศ (หรือสมัยใหม่) มีการเจริญสัมพันธไมตรีกับชาติมหาอำนาจตะวันตกอย่างกว้างขวาง ทรงกำหนดชื่อประเทศว่า “สยาม” ทรงปรับปรุงและล้มเลิกธรรมเนียมการปกครองเก่า ๆ จึงทำให้สามารถรักษาเอกราชไว้ได้ ในรัชกาลนี้สยามมีการเปลี่ยนแปลงทางความคิดในแทบทุกด้าน โดยเฉพาะในด้านวิทยาศาสตร์ รัฐบาลไทยจึงได้ถวายพระราชสมัญญา “พระบิดาแห่งวิทยาศาสตร์ไทย” และรัชกาลปัจจุบันได้ถวายพระราชสมัญญา “สมเด็จพระสยามเทวมหามกุฏวิทยมหาราช”

บทเรียนครั้งต่อไป

พระบาทสมเด็จพระ

พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ๑

สามารถดาวน์โหลดข้อมูลได้ที่

<https://www.dltv.ac.th>

โอกาส มีอยู่เสมอ สำหรับคนที่มองเห็น